

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Folketingets Udvalg for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

København, den 27. februar 2008
Sagsnr.: 11055

Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har i skrivelse af 11. februar 2008 (spørgsmål 123) anmodet om min besvarelse af følgende af Per Clausen (EL) stillede spørgsmål:

Spørgsmål:

”Hvilke initiativer vil ministeren tage for at få udryddet Extended Spectrum Beta Lactamase (ESBL) i de danske svinestalde?”

Svar:

Det ligger mig meget på sinde at begrænse anvendelsen af antibiotika til dyr, især når det drejer sig om brug af antibiotika, der er vigtig i forhold til behandling af mennesker, og hvor der er risiko for udvikling af resistens. Det er i den forbindelse beklageligt, at det har kunnet konstateres, at forekomsten af ESBL-producerende salmonella kan henføres til anvendelse af antibiotikummet cephalosporin hos dyr.

Det skal dog bemærkes, at størstedelen af ESBL-problemerne på hospitaler og hos mennesker skyldes anvendelsen af cephalosporiner hos mennesker, ligesom anvendelsen af cephalosporiner hos danske svin er meget lav, kun ca. 0,1 % af det totale antibiotikaforbrug til svin. Sammenlignet med andre lande er der i Danmark således et lavt forbrug af cephalosporiner, ligesom der er en lav forekomst af resistens.

For at overvåge og begrænse udviklingen af ESBL-bærende og andre resistente bakterier i dansk landbrug, herunder de danske svinestalde, har Fødevarestyrelsen iværksat en lang række initiativer. Heriblandt kan nævnes:

- Overvågning af resistensudviklingen i bakterier fra dyr, mennesker og fødevarer (DANMAP).
- Overvågning af antibiotikaforbruget hos produktionsdyr (VETSTAT).
- Medicinkontrol og medicinrejsehold.
- Handlingsplan 2005.
- Supervision og handlingsplan 2007 og 2008.
- Stikprøveundersøgelse af dansk og importeret kød, herunder for resistente salmonellabakterier (case-by-case).

Overvågning af resistensudviklingen (DANMAP)

Sammen med forskellige andre myndigheder iværksatte Fødevarestyrelsen i 1995 DANMAP programmet til overvågning af antibiotikaforbrug og resistensudviklingen i bakterier fra fødevarerproducerende dyr og mennesker samt animalske fødevarer.

Overvågning af antibiotikaforbrug hos produktionsdyr (VETSTAT)

I 2000 iværksattes VETSTAT til overvågning af det direkte antibiotikaforbrug hos fødevarerproducerende dyr i besætninger, hos dyrlæger og på landsplan.

Medicinkontrol og medicinrejsehold

I 2002 iværksatte Fødevarestyrelsen den risikobaserede medicinkontrol af 200 besætninger og 40 dyrlæger årligt ud fra bl.a. tal fra VETSTAT om medicinforbrug. Medicinrejseholdet oprettedes i 2003 og udfører specielle aktioner rettet mod besætninger og dyrlæger ved brug af bl.a. data fra VETSTAT. Fra 2007 er denne kontrol udvidet, således at der nu udføres supervision af alle dyrlæger hvert andet år (se nedenfor).

Handlingsplan 2005

I årene fra 2002 til 2004 var der i alt en stigning på 25 % i antibiotikaforbruget til svin. Dette medførte, at Fødevarestyrelsen greb ind i slutningen af 2005 med en handlingsplan til optimering af forbruget til svin. Handlingsplanen bestod i overvågning og supervision af dyrlæger, der udskrev store mængder antibiotika til svin samt en behandlingsvejledning til svinedyrlægerne til støtte af valg af antibiotika, der udgør en mindre risiko for fødevarsikkerheden og sikrer fortsatte behandlingsmuligheder for mennesker. Handlingsplanen for svin bremsede stigningen i antibiotikaforbruget og resulterede allerede i 2005 i et fald på 0,2 %. Forbruget til svin faldt yderligere med 1,2 % fra 2005 til 2006 til trods for en lille stigning i svinebestanden på 0,8 %. Samtidig øgedes forbruget af de antibiotika, som anbefalede i behandlingsvejledningen, mens forbruget af de antibiotika, der frarådes, faldt. Handlingsplan 2005 for svin var således en succes.

Supervision og handlingsplan 2007 og 2008

Som følge af liberaliseringen af salget af veterinærmedicin iværksatte Fødevarestyrelsen fra november 2007 supervision af samtlige af de af landets dyrlæger, der beskæftiger sig med fødevarerproducerende dyr. Et supervisionsteam er oprettet til formålet. Dyrlæger, der ikke overholder behandlingsvejledningerne, vil blive bedt om dokumentation for at fravige anbefalingerne. Formålet er, at optimere antibiotikaforbruget ved at tilskynde til anvendelsen af antibiotika, der har lav risiko for resistensudvikling og ikke er vigtige til behandling af mennesker.

Stikprøveundersøgelse af fersk kød (case by case)

Da langt den største del af fersk kød med salmonella indføres fra udlandet har Fødevarestyrelsen iværksat stikprøveundersøgelse af både dansk og importeret kød. Resistens indgår også i undersøgelsen, og kød, hvori der findes bakterier, der vurderes som farlig for forbrugerne, bl.a. pga. resistens, afvises som uegnet til konsum.

Som det fremgår af ovenstående, er der løbende iværksat en lang række af initiativer med henblik på at optimere antibiotikaforbruget i danske svinstalde, bl.a. med henblik på at undgå resistens hos bestemte bakterier. Det lave forbrug af cephalosporiner og den lave forekomst af resistens må således tilskrives en målrettet indsats med overvågning,

en restriktiv antibiotikapolitik, forskning og uddannelse, som gennem årene er gennemført i samarbejde mellem forskningsinstitutioner, myndigheder og erhverv. Jeg er sikker på, at en fortsat indsats på disse områder også fremadrettet vil reducere problemerne med ESBL i danske svinestalde til et minimum.

Eva Kjer Hansen

/Heidi Søtoft